

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית להיוזק
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ג כסלו תשע"ח | דף היומי בבלי: שבועות יג.
דף היומי בהלכה: מסעיף ג' עד סעיף ד'. | לוח יומי מקוצר: עמוד 112 סימן רע"ו.
מוסרי: פרק ו' עוד כלל אחד עד פרק ו' והנה זה הפרט.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק א משנה יד עד משנה יז.

עניני דיומא - חנוכה

האם ניתן להדליק נרות חנוכה לאחר חצות הלילה?

מבני הבית - ויש שכתב: אפילו אחד מבני הבית - ערים בשעת ההדלקה, אך אם כולם ישנים, ידליק ללא ברכה.
ויש אומרים שניתן לברך אף כשכל בני הבית ישנים או שנמצא לבדו, וכתב במשנה ברורה שאין מוחים ביד הנוהג כן, והגר"מ פיינשטיין ביאר את שיטתם, שלדעתם הפרסומיניסא אינו אלא צורת עשיית המצוה לכתחילה, ובדיעבד ניתן לקיימה אף ללא פירסומיניסא, ולברך, ודעתו שכך יש לנהוג למעשה, וכן כתב הגר"ש ואזנר שהמנהג בימינו כדעה זו - לברך עד עלות השחר אף כשהמדליק נמצא לבדו.

[שו"ע תרעב, ב, משנ"ב יא ושעה"צ יז; ביאורים ומוספים 'דרשו', 40-36]

מי שלא הדליק את נרות החנוכה עד צאת הכוכבים, ידליקם בברכה בתוך חצי שעה מצאת הכוכבים; ובזמן זה מברך אף כשאין עוברים ושבים ברחוב והוא נמצא לבדו בביתו (הגר"מ פיינשטיין, הגר"ש אויערבך, הגר"צ אבא-שול, הגר"ש אלישיב והגר"נ קרליץ).

לאחר חצי שעה מצאת הכוכבים: המדליק בחוץ או בחלון, באופן שהפרסומיניסא הוא לעומדים בחוץ - לדעת הגר"ש אלישיב, כל עוד ישנם עוברים ושבים ברחוב ידליק בברכה, ולאחר מכן ידליק ללא ברכה, ולדעת הגר"נ קרליץ, אף כשעדיין ישנם עוברים ושבים ידליק ללא ברכה. והמדליק בפנים, באופן שהפרסומיניסא הוא לבני הבית, ידליק בברכה עד עלות השחר, ובתנאי שכמה

הדף היומי בהלכה

האם מותר לומר לגוי לעשות מלאכה בשבת לצורך מצוה?

ומי שעבר ואמר לגוי לעשות מלאכה דאורייתא לצורך מצוה - יש אומרים שאם ידע שלהלכה אסור לעשות כן, אסור ליהנות מהמלאכה; ואם לא ידע - מותר ליהנות מהמלאכה; ויש שהחמיר אף באופן שלא ידע שאסור לעשות כן, אלא אם כן מדובר בצורך גדול, שבו מתיר הרמ"א את עצם האמירה, כנ"ל. [שו"ע רעו, ב, ומשנ"ב כד; ביאורים ומוספים 'דרשו', 43]

יש מהראשונים שסובר שמותר לומר לגוי לעשות מלאכה דאורייתא בשבת לצורך מצוה, ורוב הפוסקים חולקים על כך. לדעת הרמ"א, במקרה של 'צורך גדול' ניתן להקל, ויש שמחמירים גם במקרה כזה. מאידך, בבין השמשות של מוצאי שבת יתכן שיש להקל לכתחילה; ובבין השמשות שבכניסת השבת, מותר לכל הדעות.

הדף היומי בהלכה

האם מותר לומר לגוי לכבות מזגן שהופעל בבית הכנסת בחורף?

ב. הכנת צורכי ברית מילה במקרה שלא הכינום בערב שבת בשגגה או באונס (ולא בפשיעה).
ג. כיבוי מזגן של בית הכנסת שהופעל בטעות בתוכנית קירור בחורף, או בתוכנית חימום בקיץ, ואינו מאפשר להתפלל בציבור, או לקרוא בתורה; ויש שהתיר גם כדי למנוע ביטול תורה של רבים.

[משנ"ב רעו, כה; ביאורים ומוספים 'דרשו', 42-40]

כאמור יש מהראשונים שמתיר אמירה לגוי בשבת במלאכה דאורייתא, לצורך מצוה. ואף שלהלכה אין להקל, כתבו הפוסקים להקל על פיו במקרים שונים לומר לגוי לעשות מלאכה, ולדוגמה:
א. תיקון חוט עירוב שנקרע בשבת, כדי למנוע רבים מלהכשל במלאכת הוצאה; אך יש למעט באיסור, כגון שיקשור את חוט העירוב בקשר עניבה במקום קשר רגיל.

האם מותר לומר לגוי לטלטל מוקצה בשבת?

או במקום שבו הוא מונח, אבל לצורך חפץ המוקצה עצמו, כגון שלא ישבר, או שלא יגנב, אסור לומר לגוי לטלטלו; אלא אם כן מדובר בכלי שמלאכתו לאיסור, שאז מותר לומר לגוי לטלטלו לכל צורך שהוא. וכמו כן, אין להתיר זאת לעם הארץ, שמא יבוא להקל יותר מהמותר.

[שו"ע רעו, ג, ומשנ"ב כט ו'לא; ביאורים ומוספים דרשו, 49; וראה שם, 48]

חכמינו ז"ל אסרו לומר לגוי לעשות מלאכה בשבת, בין במלאכה דאורייתא ובין בכל איסורי שבת דרבנן. אולם, טלטול מוקצה, כיון שאילו ירצה ישראל רשאי לטלטלו בשינוי, כגון באמצעות אחיזה במרפקיו, או באחורי ידו - רשאי לומר לגוי לטלטלו כרגיל.

והיתר זה הוא רק כשהטלטול נעשה לצורך שימוש בגופו של חפץ המוקצה,

הסיפור היומי

עז היה חפצו של החסיד העשיר להעניק את השולחן לרבו כדי לפאר את ביתו, אולם הצדיק מאן לקבל את המתנה. הלך העשיר אל בנו של הרבי כדי לטכס עמו עצה

הלך העשיר אל בנו של הרבי - רבי אליהו, כדי לטכס עמו עצה, כיצד להשפיע על הרב לקבל את השולחן.

בא ר' אליהו לפני אביו, והסביר לו שגם שולחן זה נצרך הוא לצורכי מצוה - להעמיד עליו את החנוכייה, ויש בכך משום "זה אלי ואנוהו" - "התנאה לפניו במצוות".

נתרצה הצדיק לקבל מתנה זו - אבל בתנאי אחד: השולחן הזה לא יעמוד בביתו במשך כל ימות השנה! רק בימי החנוכה יבוא השולחן אל בית הרבי, כדי לפאר וליפות את מצוות הדלקת נרות חנוכה...

הרב אברהם פוקס

רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב היה חי בפשטות נפלאה - בבית פשוט וצנוע, עם רהיטים וכלים פשוטים בתכלית. אולם בכל מה שנוגע לתשמישי קדושה ולצורכי מצוה, לא הסתפק הרבי בכלים פשוטים, הוא היה מהדר וטורח להשיג כלים נאים ביותר. היתה לו חנוכייה יפה מכסף, פמוטים נאים לנרות שבת, כוס גדולה ליין של קידוש, קופסא מיוחדת לבשמים להבדלה וכדומה.

אחד מחסידי הרבי, שהיה עשיר מאוד, זכה פעם בגורל - בשולחן קטן ונאה, מחוטב היטב, עשוי בטוב טעם ודעת. עז היה חפצו לתת שולחן זה במתנה לרבי, כדי שיפאר את ביתו הדל והפשוט. אולם הצדיק מאן לקבל את המתנה.

חנוכה

באותו יום, בשעה שהכין המשמש את המנורה, טעה ושפך לתוך הבזיכים טעה ושפך לתוך הבזיכים משקה 'מעד' במקום שמן זית. כשהרבי נכנס, הוא הבחין מיד בטעות...

באותו יום, בשעה שהכין המשמש את המנורה, טעה ושפך לתוך הבזיכים משקה 'מעד' במקום שמן זית. בכניסתו הבחין הרבי מיד בטעות, וכדי שלא לבייש את המשמש, הורה להוציא את המנורה לחדרו ושם שפכו את ה'מעד' והכניסו במקומו שמן זית...

(ע"פ באר הפרשה, וישב תשע"ז)

פעם כאשר נכנס הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע להדליק נרות חנוכה, שהה כמה דקות שלא כהרגלו, ולפתע ציווה על המשמש להכניס את המנורה לחדרו. רק לאחר כמה דקות יצא שוב עם המנורה והדליק את הנרות כדרכו.

החסידים שראו מעשה זה היו סבורים שבוודאי היו לרבי בכך עניינים נסתרים וגבוהים העומדים ברומו של עולם, אך לאחר מעשה גילה המשמש בעצמו אילו 'סתרי תורה' היו שם...

בעודו מתייסר בכאביו השיב מרן הגרש"ז אויערבך לשואל בנועם ובהארת פנים: "יש חומר מיוחד לניקוי שטיחים, תפנה לחנות הסמוכה, תאמר לבעל החנות ששלחתי אותך"

והווי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות (אבות א טו).

סיפר אחד מתלמידי מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל:

בתפילת שחרית באחד הימים, ראיתי את מרן חולץ את התפילין לפני חזרת הש"ץ, כשבכוונתו לחזור לביתו. הדבר היה חריג ומוזר, שכן מרן נהג לבוא ראשון לבית הכנסת ולצאת כמעט אחרון. הסקתי מכך, שכנראה הוא מרגיש מאד לא טוב. ואכן התבררה העובדה, שהוא סבל מייסורים נוראים, ומחמת גודל הכאבים לא יכול היה להישאר עד סיום התפילה.

התלוויתי אליו, מכיוון שחששתי שמא יהיה זקוק לעזרה.

והנה באמצע הדרך ניגש אליי יהודי לשאלו את מרן, אני שחרדתי למצבו של מרן, הקדמתי ואמרתי לאותו אדם שהרב אינו חש בטוב, ואולי ניתן לדחות את השאלה למועד אחר. אך מרן היסה אותי וקבע: "אם יש לו שאלה – שישאל עתה!" ובעודו מתייסר מכאבים הקשיב באורך רוח ובהארת פנים לשאלה הבאה: "הסרת את השטיחים מרצפת דירתך, כי קשה לי לנקותם. אבל האשה שגרה מתחתיי טוענת שהיא שומעת את פסיעותיי, האם עליי להתחשב ולהחזיר את

השטיחים?"

על כך השיב לו מרן כי "ראוי להתחשב, ואם אתה יכול להחזיר את השטיחים, הרי זו מצווה חשובה".

לאחר שענה את התשובה, המשכנו בדרכנו, אולם הלה נזכר שיש לו שאלה נוספת, ושוב הוא פנה למרן והפעם בשאלה הבאה:

"באיזה תכשיר הרב ממליץ לנקות את השטיחים?"

לשמע השאלה חשבתי שאני עומד להתפקע, אך מרן האיר לו פנים והסביר לו בנועם ובסבלנות, שיש חומר מיוחד לניקוי שטיחים. "תפנה לחנות הסמוכה, תאמר לבעל החנות ששלחתי אותך, ואני מבקש שייתן לך את הייעוץ הטוב ביותר"... נראה שמרן הבחין בארשת פניי שהביעו פליאה רבתי, ובהמשך הליכתנו, כשהוא מתייסר במכאוביו, פנה אליי ואמר לי: "כאשר יהודי שואל שאלה, צריך להשיב לו".

(גיליון דברים טובים, וירא תשע"ח ע"פ הספר חכו ממתקים)

מה מלמדנו החפץ חיים כבר בכותרת הראשונה של הלכות איסורי רכילות?

מתחילים היום הלכות רכילות - הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

היה מכחיש, או משום שהאמת והצדק אתו, או משום שהתכוון באלו הפעולות והדבורים כוונה אחרת, אפילו הכי רכיל מקרי". הווי אומר, גם כשהמספר הוא בעל מדות טובות מטבעו, וכלל לא מתכוון לספר דבר גנות, עלול הוא להיכשל באיסור רכילות. שכן סוף סוף מה שסיפר גורם שנאה בלב השומע כלפי אותו אדם שאמר את הדברים.

כדוגמה אחת מני רבות לכך נביא נידון אחד המוזכר ב'ביאורים ומוספים' - אדם ששולח את חברו לפלוני, ומבקש ממנו בפירוש: "לך אמור לו בשמי שכך וכך אני חושב עליו/ אומר עליו" - כתב בספר 'חידושים וביאורים' שמהגמרא משמע שיש בזה משום איסור רכילות (אמנם למעשה כתב שצריך עיון בזה). וכן דיין שפסק על פלוני שהוא חייב, ומסכים שיאמרו לפלוני שהוא המחייב, כתב בשו"ת 'אז נדברו' שהדבר אסור. וראה עוד דעות בעניין בביאורים ומוספים שם. מהנ"ל עולה, שגם דברים שמותר לאומרם ישירות, ואין בכך כל רע - ייתכן שלאומרם על ידי שליח אסור!

היום מתחילים בלימוד הלכות רכילות בסדר הלימוד היומי בספר חפץ חיים (ח"ב כלל א סעיף א). כבר בכותרת הראשונה של חלק זה - "הלכות איסורי רכילות", מלמדנו החפץ חיים מסר חשוב. בהגה"ה שם הוא כותב: "אף שכמה דינים בהלכה זו היינו יכולים ללמוד אותם מעצמם מהלכה ראשונה, שהיא הלכות איסור לשון הרע, אף על כפי כן לא סמכנו על זה וביארנום בפירוש מפני כמה טעמים, כמו שכתבנו בסוף ההקדמה".

והמעין בביאורים ומוספים של 'דרשו' יראה את הדברים מפורטים שם, וז"ל: "שם (בהגה"ה) כתב, שחזר לפרט את הדינים בהלכות רכילות, שמחמת גודל המכשול המצוי בזה החטא, אין לסמוך על הלומד שכאשר יצטרך לדעת הלכה למעשה יחפש ללמוד דבר מתוך דבר, ועוד, שכמעט בכל עניין יש חידוש שלא ניתן ללמוד מהלכות לשון הרע".

אכן, באיסורי רכילות דומה שהמכשלה מצויה יותר, וזאת מחוסר ידיעה מה כלול בהגדרת האיסור. וכמו שכותב החפץ חיים בסעיף א': "אף על פי שאותו דבר אין גנות על מי שמספר, אף לפי דברי הרוכל, ואלו היו שואלין לו לא

ביקשו אנשי הכפר שיראה להם מה שהשיג מן המלך... וילעגו עליו: הבעבור זה הנייר היה כדאי לך כל העמל והתלאה זה כמה שנים?

מתוך לימוד המוסר היומי בספרי החפץ חיים:

מלאים כסף וזהב, וְאֹת לְדַבְרֵיהֶם, ויראה להם השטר אשר קיבל מן הממשלה על מפעלו. וילעגו עליו: הבעבור זה הנייר היה כדאי לך כל העמל והתלאה זה כמה שנים? אנו שמענו עליך שקבלת סך עצום! ויהי בעיניהם כמתעתע. ויען להם: הוי אנשי צַעַר! בְּרָבֶעַ מהשטר הזה אני יכול ליקח כל הרכוש אשר בכל הכפרים שסביבותיכם.

והנמשל, בפשיטות, כי מי שזכה שלמד כל סדרי משניות או כמה מסכתות מן הש"ס, שידוע הוא מה שכתוב בזוהר הקדוש שהיורש מסכת אחת יורש עולם אחד, וגם כמה מאות אלפים מלאכי השרת יש לו שנבראו לו על ידי תורתו - כידוע שכל תיבה ותיבה היא מצות עשה בפני עצמה - והם אוהביו לנצח, כמה יש לו לשמוח על זה, ולא יחוש ללעגם כלל".

[חומת הדת, פרק ו]

"אנו צריכים להראות לכל שאין אנו מתביישים בעבודת יוצרנו ובקיום תורתנו, כי יש אנשים צעירים שמתביישים... אבל אוי לאותה בושה ואוי לאותה כלימה! האם יתבייש שר הצבא לישא את אות הכבוד שנתן לו המלך?! וכבר אמר דוד המלך עליו השלום: וְאֶצְבָּרָה בְּעֵדוּתֵיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֶבֹּשׁ.

ובאמת מה שאירע כמה פעמים שמלעגים מאיזה איש הירא וחרד ועוסק בתורה, הוא מפני שאינם מבינים כלל מהו תורה, ואינם יודעים כלל את עצם קדושתה וענינה הנורא מאוד, ועל כן אין לעג שלהם נחשב לכלום, ואל יפול לב האדם על זה.

ודבר זה דומה לאחד שזר בכפר והיה מפורסם לסוחר גדול בעניני העמדת מזון לחיל המלך, ונשמע עליו שקיבל סך עצום מהמלך על מפעליו, ובקשו אנשי הכפר שיראה להם הסך שהשיג מן המלך. והם חשבו שהביא אתו שקים

פניני הפרשה

בין אלו שנועדו על ידי המארגנים לעלות על סיפונה של 'מִפְקוּרָה' היה הרה"צ רבי נפתלי חיים אדלר זצ"ל, חתנו של הרבי ה'אמרי חיים' מוויז'ניץ זצ"ל. אך הוא התנגד לכך בכל תוקף

של חיל-הים הגרמני כטענת כמה אנשי צוות ששרדו, או שמא הייתה זו אניית תותחים גרמנית, כעדות כמה מלחים, או צוללת גרמנית, כדברי רב החובל. בין אלו שנועדו על ידי מארגני ההעפלה לעלות על סיפונה של 'מִפְקוּרָה' היה הרה"צ רבי נפתלי חיים אדלר זצ"ל, חתנו של הרבי ה'אמרי חיים' מוויז'ניץ זצ"ל. אך הוא התנגד בכל תוקף לעלות על הספינה הזאת באמרו שהשם 'מִפְקוּרָה' מרמז על לשון של הפקר, ולכן אינו רוצה בשום אופן לעלות על הספינה. ואכן הוא צורף להפלגה באחת הספינות האחרות, וחיוו ניצלו בחסדי השי"ת. (ע"פ גיליון פניני תורה וחסידות, וישב תשע"ב)

אחרי הודיע אלקים אותך כל זאת (בראשית מא לט)

לפעמים מן השמים שולחים רמז כלשהו לאדם מסוים, שיידע להתרחק מדבר סכנה.

בשנת תש"ד הפליגו מרומניה דרך הים השחור תשע ספינות מעפילים ועליהן יותר מ-3,400 פליטים. ביניהן הייתה ספינה בשם 'מִפְקוּרָה'.

באמצע ההפלגה - ב"ז באב, טובעה הספינה וירדה למצולות. רק חמשה ניצולים שרדו מבין 390 הנוסעים, הי"ד. החוקרים חלוקים בדעותיהם מי הטביע את הספינה, האם צוללת סובייטית היא שפגעה בספינה בשוגג, או כְּלִי שייט

לפתע פורץ מישהו לאולם טרוף נשימה: "המתינו, עצרו הכול!" כעבור מספר רגעים פוסעים פנימה שני גברתנים במדי סוהרים, כשאחריהם משתרך באיטיות האיש הכי צפוי והכי לא צפוי להשתתף בשמחה - ר' נחום המחותן בכבודו ובעצמו...

הברכה התמוהה עתיקת היומין של הרבי מתולדות אהרן זי"ע בעת ביקורו הראשון באוסטרליה - התגשמה כעבור שנים

את ההמחאה לחתימה. הצעד הזה של ר' נחום, שינה את האווירה כולה. הוא היה בבחינת הנחשון שקפץ ראשון לים.

"אני מברך אותך, ר' נחום", קרא הרבי כשעיניו נישאות אל שמי רום, "שתזכה לרוות נחת מכל צאצאייך, ותזכה בעזרת ה' ללוות את כולם לחופה..."

ברכתו של הרבי נותרת תלויה באוויר למשך רגעים ארוכים. חציה הראשון של הברכה שגרתו ונפוץ, כמובן, אבל החלק השני מפתיע, שלא לומר תמוה למדי. ר' נחום הוא יהודי צעיר ובריא, החיים עודם לפניו, למה שיזדקק לברכה מפורשת שכזו? אך התמיהה הזו נותרת ללא כל מענה.

הדינר השני הסתיים, אפוא, בהצלחה גדולה יותר יחסית לקודמו, וסלל את הדרך לביקוריו הבאים של הרבי בעל ה"דברי אמונה" באוסטרליה, שהניב בחסדי שמים תוצאות מוצלחות בהרבה מאותה נסיעה ראשונה.

חלפו שנים רבות. הרבי הקדוש מ"תולדות אהרן זי"ע כבר התבקש לשייבה של מעלה, ר' נחום המשיך לעשות חיל בעסקיו, וכבר זכה להוביל כמה מצאצאיו לחופה.

בבוקר בהיר, ללא התראה מוקדמת, פושטת פלוגת שוטרים חמורי סבר על ביתו של ר' נחום. כעבור כמה דקות בהן זורעים השוטרים הרס ומהומה בכל הבית, הופכים רהיטים ומחמירים ראיות, נראה ר' נחום יוצא מן הבית בראש מורכן, מובל באזיקים לעבר ניידת מהבהבת.

עסקיו של ר' נחום כללו מסחר במטבע חוץ האסור על פי החוק האוסטרלי, ובעקבות הלשנה לשלטונות הושם ר' נחום מאחורי מסגר ובריו. הראיות המפלילות שאותו לא הותירו מקום לתקוות רבות, השופט כצפוי, לא היסס להשית על ראשו עשר שנות מאסר תמימות.

הכלא האוסטרלי ידוע בקשיחותו, חופשות ויציאות מפעם לפעם אינן כלולות שם בתנאי המאסר, תהיה הסיבה אשר תהיה. לפיכך, כשהתארס בשעה טובה אחד מבניו של ר' נחום, החלו מיד מאמצי שתדלנות לשחרר את האב לפחות לשעה קלה ביום החתונה המיועד, כדי שיזכה להשתתף בשמחת החתונה, אלא שהמאמצים נתקלו בחומות של אטימות מרושעת.

לאחר שבועות ארוכים של שתדלנות והפעלת קשרים חובקי עולם, הודיעו העסקנים לבני המשפחה כי בדרך הטבע אין שום סיכוי שאביהם יזכה להשתתף בשמחת החתונה.

ואז נזכרו לפתע בברכתו 'התמוהה' עתיקת הימים של הרבי מתולדות אהרן... כעת כבר הבינו כולם מה שראה אותו צדיק אז, לפני שנים, בעיניו מרחיקות הלכת. אלא שדווקא עכשיו, כשהברכה עצמה כבר הובנה סוף סוף, צצה תמיהה חדשה, קשה עוד יותר. איך בדיוק התגשם הברכה?

בעיצומם של המאמצים האלו, ימים ספורים לפני מועד החתונה, הגיע לאוסטרליה בנו של הרבי מתולדות אהרן זי"ע, הוא כ"ק מרן האדמו"ר מנחלת אהרן שליט"א שהגיע לביקור בבית חמיו, הגה"צ המפורסם רבי אברהם צבי בעק שליט"א, גאב"ד מלבורן.

הידיעות הסוערות קידמו את פני האורח. "ברכתו משכבר הימים של אביכם היא הנושא המדובר ביותר בעירנו", סחו לו ראשי הקהילה. "במה מדובר? מה קרה?"

"בנו של ר' נחום הנגיד, המרצה עשר שנות מאסר, עומד להיכנס בעוד כמה ימים תחת החופה. כל המאמצים לשחררו, ולו לרגעי החופה בלבד, עולים בתוהו. רבים עוד זוכרים את הברכה שהעניק לו אביכם זי"ע, שיזכה ללוות את כל ילדיו לחופה, אך סיכויי הברכה להתגשם הינם אפסיים..."

מאמצי השתדלנות נמשכו עד יום החתונה עצמו, אלא שכל הבקשות וההסברים נפלו כקודמיהם על אוזניים ערלות.

יום החתונה הגיע.

לפתע פורץ מישהו לאולם טרוף נשימה: "המתינו, עצרו הכול!" כעבור מספר רגעים פוסעים פנימה שני גברתנים במדי סוהרים, כשאחריהם משתרך באיטיות האיש הכי צפוי והכי לא צפוי להשתתף בשמחה - ר' נחום המחותן בכבודו ובעצמו...

"וְיִקְרָא אֶת יוֹסֵף וְיִרְצֶהוּ מִן הַבּוֹר וַיִּגְלַח וַיַּחַלֵּף שְׂמֹלֶתוֹ" (בראשית מ"א י"ד) שערי האולם נפתחו בשעה היעודה. יהודים בגיל העמידה, לבושים בחליפות מהודרות ומעונבים בקפידה התיישבו סביב השולחנות הערוכים, מביטים בהשתאות בחסידים צחורי הימולקות, שהגיעו הנה מירושלים הרחוקה, וניצחו על האירוע.

היה זה הדינר החסידי הראשון שנערך בעיר מלבורן שבאוסטרליה לפני כמעט יובל שנים. באוסטרליה של אותם ימים התקיימה קהילה יהודית מבוססת, אך מעמדים מן הסוג הזה טרם נראו בה. אדמורי"ם כמעט ולא ביקרו ביבשת המרוחקת הזו, בוודאי שלא קיימו בה מעמדים בסדר גודל שכזה.

ביקורו הראשון של הרבי מתולדות אהרן זי"ע באוסטרליה, היה גם עבור התושבים ביקור ראשון מסוגו.

מצבם הכלכלי של מוסדות 'תולדות אהרן' בשכונת 'מאה שערים' בירושלים, הוא זה שגרם לרבי לצאת את ארץ ישראל ולהרחיק נדוד עד אוסטרליה הרחוקה, מרחק מצטבר של עשרות שעות טיסה, כדי לערוך בה מגבית לטובת המוסדות, כשאליו מתלווה פמליה מצומצמת של גבאים ועסקני המוסדות.

שיאו של המסע היה כמובן הדינר, אליו הוזמנו יהודים עשירים ואלי הון, בתקווה שאלו יפתחו את כיסם וליבם.

הרבה תקוות נתלו בדינר הזה, שצפוי היה להניב סכומים נאים לקופת המוסדות. רוחם של בני הפמליה הייתה טובה עליהם, ואחד הגבאים אף הרשה לעצמו להתבטא במהלך הטיסה בנוכחות הרבי כי "הדינר, ללא ספק, יחולל פלאים 'אזוינס' און אזעלעכ'ס' במצב המוסדות".

הרבי שמע את הדיבורים מבלי להגיב, אך הנימה בה נאמרו לא נשאה חן בעיניו. "באותו רגע ידעתי בבירור שהדינר כבר לא יהיה מוצלח כפי שחושבים", עתיד הרבי לגלות לאחר מכן למקורביו. "כשמדברים בביטחון מוחלט שכזה, הדברים אינם מסתיימים בטוב".

וזה מה שאכן קרה. בתחילה 'תקתק' האירוע למישרין, אבל בסוף הערב, כשנספרו ההכנסות, השתנתה המגמה. העשירים המקומיים לא תרמו אפילו עשירית מן הסכום המצופה. ההכנסה הזעומה לא הצדיקה את ההשקעה, בוודאי שלא את טלטולי הדרך של הרבי. מפח נפש עמוק השתלט על הפמליה. הוחלט לערוך דינר נוסף, הפעם במתכונת מצומצמת יותר, 'מסיבת תה' כפי שנהוג לכנותה. במהלך הערב נעמד הרבי ונשא באוזני המוזמנים דברים היוצאים מן הלב: "רבותיי, ישיבה יש לי בירושלים, מאות בחורים יושבים ולומדים בה בקדושה וטהרה, הטו נא שכם ועמדו לימני בשעה קשה זו..."

דבריו של הרבי שיצאו מן הלב, נקלטו היטב באוזני השומעים. הארנקים אמנם לא נפתחו בבת אחת, אבל יהודי אחד, ר' נחום שמו, קם ממקומו וניגש בהתרגשות לעבר שולחן המזרח, אל מקומו של הרבי.

הוא שלף מכיסו בטקסיות פנקס המחאות עבה והניח אותו על השולחן. "רבי, הפנקס הזה שלכם! רשמו בו כל סכום שעולה בדעתכם, ואני אחתום עליו. אבל בתמורה אני מבקש שתעניקו לי ברכה הגונה..."

לא מעט גבות הורמו ברחבי האולם לנוכח הצעד המפתיע.

ר' נחום הינו יהודי מבוסס ומוכר היטב, אך אינו ידוע כעשיר כה גדול, מה גם שלא נמנה על חסידיו של הרבי, ובכלל אינו משתייך כלל לעדת חסידים. "דבריו היוצאים מן הלב של הרבי שנאמרו בישרות שכזו, פשוט המיסו את ליבי", הסביר ר' נחום לידידיו, "חשתי שאינני יכול לעמוד מנגד..."

הרבי נוטל את ההמחאה לידי, משרבט עליה סכום לא גבוה במיוחד, הסכום הבסיסי הדרוש לאחזקת המוסדות, פחות בהרבה מכפי ששיערו רבים, ומושיט

אולם השמחות האוסטרלי התמלא במוזמנים ובני המשפחה. בשולחן המזרח יושב החתן אך השמחה אינה שלמה, אבי החתן בולט בהיעדרו, בעוד שעה קלה כשיובל החתן לחופה יבלוט חסרונו עוד יותר. מישהו אחר ייאלץ להוביל את החתן לחופתו במקום אביו שנמצא בסך הכול במרחק של כמה קילומטרים מאן. התזמורת משמיעה ניגוני התעוררות, עוד ועוד יהודים מבני העיר מתקבצים למעמד 'קבלת הפנים' שלפני החופה. והנה נראית דמותו ההדורה של רב העיר, הג"ר אברהם צבי בעק שליט"א אליו מתלווה גם חתנו, האדמו"ר מנחלת אהרן שליט"א המיוודד עם אבי החתן הנפקד.

קמצוץ של אפר מושם במצחו של החתן, ניגון החופה המרטיט מתחיל להתנגן ברחבי האולם, החתן קם ממקומו ומתעטף בקיטל בוהק, שתי שלהבות רועדות מוצתות בעששיות, הכל מתחילים לפסוע לעבר החופה, אך לפתע המולה גדולה פורצת. מישהו פורץ לאולם טרוף נשימה ומסמן לכולם לעצור.

אחריו מתפרצים עוד כמה אנשים וצועקים, "המתינו המתינו, עצרו הכול..." תוך כמה רגעים נפתחת דלת האולם, שני גברתנים חסונים במדי סוהרים פוסעים פנימה אל האולם החגיגי, אחריהם משתרך בצעדים איטיים האיש הכי צפוי והכי לא צפוי להשתתף בשמחה הזו, ר' נחום, המחותר בכבודו ובעצמו. גופו כחוש, פניו חרושות סבל, אך חיוך הולך ומתרחב עליהם. התזמורת מפסיקה באחת, דממה מצמררת מושלכת באולם. המוני מוזמנים מביטים באלם בדמות הפוסעת פנימה, עין אחת אינה נותרת יבשה באולם.

האב הנרגש ניגש בצעדים מדודים אל בנו החתן ומחבק אותו בשתי ידיו, ופתאום כשהוא מבחין בכ"ק האדמו"ר מנחלת אהרן שליט"א, הוא ממחר לקראתו ופורץ בבכי נסער...

בניגוד לכל התחזיות, לכל הסיכויים, הנס הבלתי ייאמן אירע. ברגע האפס התקבל פתאום האישור המיוחל, והנה ר' נחום זוכה להוביל את בנו לחופה. הרבי הקדוש בעל ה'דברי אמונה' שמר את הבטחתו שניתנה לפני שנים רבות. כעבור רגע מתחדשת לה הנעימה, והחתן מתחיל לצעוד אל חופתו כשאביו

צועד לימינו והמוני יהודים נרגשים והמומים צועדים אחריו. החופה מסתיימת, שני 'שומרי הראש' מאותתים לאבי החתן כי זמנו קצוב. בו במקום, מתחת לחופת הקטיפה, נערך מעמד 'מצוה טאנץ' זריז. האב המאושר רוקד עם בנו החתן ריקוד של מצוה.

מהחופה הוא חוזר אל הניידת שממרת להתרחק מן המקום, כל המעמד הזה לא נמשך יותר מכמה דקות. במבט לאחור הוא נדמה כחלום מתוק, אך האווירה בחתונה השפופה משתנית פלאים, ריקודי ההודיה הנרגשים הולכים ומשתלבים. הנס הפך לשיחת היום בקרב הקהילה היהודית באוסטרליה.

אבל כאן לא נגמר הסיפור.

חלפו כמה חודשים מאז החתונה. ושוב נראים באופק הימים הנוראים. עסקני הקהילה, מעודדים מההצלחה הגדולה בחתונה, עולים שוב לפגישה עם מנהל בית הסוהר, בבקשה לשחרר את האסיר היהודי לתפילות החגים. הפעם הם נתקלים בחומה בצורה שאין בה אפילו סדק קל.

"אין על מה לדבר, תוציאו לכם מהראש את הרעיון הזה, הוא לא יצא מחומת בית הסוהר עד שיסיים את זמנו" אומר להם המנהל בזעף.

"אבל הרי הסכמתם לשחרר אותו לפני כמה חודשים להשתתף בנישואי בנו", שולפים העסקנים את הקלף האחרון, "החגים חשובים לו לא פחות מהחתונה..." בת שחוק משועשעת פושטת פתאום על פניו של מנהל בית הסוהר, "ומה אתם חושבים לעצמכם, שאם השתגענו עבורו פעם אחת, נחזור ונשתגע פעם שניה?!" המשלחת נאלצת לסוב על עקבותיה, אך המילים האחרונות דנדנו באוזניה כפעמונים. אם למישהו עוד היה ספק בגודל הנס שאירע בחתונה, בא המשפט האחרון והוכיח מחדש. אף הסבר הגיוני לא יכול היה להסביר את ה'שיגעון' שאחז באותו רגע במנהל בית הסוהר, מלבד זה ש'גדולים צדיקים במיתתן'.

(שמעון טיקוצקי - 'המבשר' מוסף תורני)